

V Bruseli 20. mája 2025
(OR. en)

8690/25

MOG 42
YEMEN 2
CFSP/PESC 666
COPS 197

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	20. mája 2025
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady o Jemene

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Jemene, ktoré Rada pre zahraničné veci schválila na zasadnutí 20. mája 2025.

ZÁVERY RADY O JEMENE

1. EÚ pripomína svoje predchádzajúce závery Rady o Jemene z decembra 2022 a svoj záväzok podporovať jemenský ľud a vyjadruje hlboké znepokojenie nad závažným zhoršením bezpečnosti v Jemene, pričom vyzýva všetky strany, aby dodržiavali svoje záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva vrátane medzinárodného humanitárneho práva. EÚ dôrazne odsudzuje hrozby húthíov a nerozlišujúce útoky na medzinárodnú námornú dopravu v Červenom mori a Adenskom zálive a na Izrael. Tieto útoky priamo ohrozujú mier a stabilitu v regióne, globálny obchod a slobodu plavby, ktoré sú celosvetovým verejným statkom, a už aj tak zúfalú humanitárnu situáciu v Jemene. Po desaťročí konfliktu v Jemene sa prímerie sprostredkované OSN zdá zraniteľnejšie ako kedykoľvek predtým a riziko ďalšej eskalácie na domácej úrovni a v regióne je i naďalej vysoké. Vzhľadom na útoky húthíov sa mierové úsilie pod vedením OSN zastavilo, šírenie zbraní a teroristické hrozby v Jemene a v regióne sa stupňujú, humanitárna situácia v krajine sa zhoršuje a vyvoláva čoraz väčšie obavy a naďalej sa zaznamenáva závažné porušovanie ľudských práv. V tomto kritickom momente je potrebné zabrániť návratu k otvorenej vojne, ktorá by bola nielen katastrofálna pre jemenské obyvateľstvo, ale mohla by to viesť aj k negatívnym presahom s vplyvom na širší región a na námornú bezpečnosť a slobodu plavby v Červenom mori. Situácia v Jemene je zároveň hlboko ovplyvnená regionálnou dynamikou.
2. Vzhľadom na tento znepokojujúci vývoj a vzhľadom na rastúce riziko opätovného vznietenia domácich konfliktov EÚ vyzýva, aby sa obnovila dynamika mierového úsilia v Jemene. EÚ znova zdôrazňuje svoju silnú podporu mediácii OSN a regionálnym iniciatívam zameraným na udržateľné prímerie v Jemene, ukončenie útokov v Červenom mori a proti Izraelu a návrat strán k zmysluplným rokovaniam o inkluzívnom politickom riešení, ktoré pokryje politické, hospodárske a bezpečnostné aspekty konfliktu. Mier a stabilita v Jemene majú zásadný význam aj pre bezpečnosť oblasti Perzského zálivu a Červeného mora, a preto má regionálna angažovanosť naďalej zásadný význam. EÚ je odhodlaná podporovať jednotu, zvrchovanosť, nezávislosť a územnú celistvosť Jemenu a bude naďalej dôrazne podporovať osobitného vyslanca OSN pre Jemen a jeho tím diplomatickými prostriedkami a uľahčovaním a financovaním iniciatív typu I aj II. EÚ oceňuje pokračujúce úsilie regionálnych aktérov pripraviť pôdu pre politické urovnanie a trvalý mier v krajine. EÚ je ochotná zvýšiť svoju

priamu angažovanosť pri sprostredkovaní návratu rôznych strán k dialógu s cieľom dosiahnuť inkluzívne politické urovnanie.

3. EÚ oceňuje pripravenosť jemenskej vlády angažovať sa, pokiaľ ide o prevzatie zodpovednosti a kontroly. EÚ bude naďalej podporovať jemenskú vládu a prezidentskú radu v ich úsilí o dosiahnutie pokroku v reformách a dobrej správe vecí verejných, najmä prostredníctvom vládneho komplexného plánu reforiem, pričom zdôrazňuje kľúčový význam jednoty a pokračujúcej prítomnosti v dočasnom hlavnom meste Aden. EÚ bude tiež naďalej podporovať komisiu pre konzultácie a zmierenie ako hlavnú platformu pre inštitucionálny dialóg politických strán v Jemene. EÚ naliehavo vyzýva jemenskú vládu a prezidentskú radu, aby posilnili vnútornú jednotu a zlepšili poskytovanie základných služieb jemenskému ľudu a uplatňovanie jeho práv, ktoré sú nevyhnutné pre politickú a hospodársku stabilitu Jemenu. EÚ je tiež pripravená zintenzívniť úsilie na podporu jemenskej občianskej spoločnosti.
4. V širšom kontexte EÚ pripomína pozitívne hlasovanie Jemenu vo Valnom zhromaždení OSN pri odsúdení agresie Ruska voči Ukrajine, a vyzýva Jemen, aby naďalej podporoval územnú celistvosť Ukrajiny a ochranu medzinárodného poriadku založeného na pravidlách, ako i dosiahnutie komplexného, spravodlivého a trvalého mieru na Ukrajine v súlade so zásadami Charty Organizácie Spojených národov.
5. EÚ je vážne znepokojená zhoršovaním hospodárskej situácie v Jemene, ktorá sa vyznačuje vysokou infláciou, neustálym znehodnocovaním meny a alarmujúcou bankovou krízou. EÚ je pripravená podporiť jemenskú vládu pri rozvoji jednotnej, inkluzívnej, udržateľnej a hospodársky zodpovednej správy vecí verejných s cieľom bojovať proti korupcii, zlepšovať vyvodzovanie zodpovednosti a výber príjmov, a napredovať v opätovnom zjednocovaní bankového systému a zmierňovaní humanitárnych rizík. Na tento účel EÚ vyzýva medzinárodné spoločenstvo, najmä agentúry OSN, medzinárodné finančné inštitúcie a darcov, aby koordinovali svoju angažovanosť v teréne s cieľom zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu situácie a riziku kolapsu jemenských inštitúcií.
6. V tejto súvislosti bude EÚ naďalej podporovať dobrú správu vecí verejných zo strany jemenskej vlády. EÚ podporuje zjednotenie a funkčnosť vládneho bezpečnostného sektora, najmä pokiaľ ide o reformu sektora civilnej bezpečnosti a budovanie kapacít. V tejto súvislosti už EÚ zvýšila svoju podporu jemenskej pobrežnej stráže a spolu s medzinárodnými

partnermi je pripravená zapojiť sa do ďalšieho úsilia o posilnenie schopnosti pobrežnej stráže hliadkovať na mori a zabezpečiť slobodu plavby.

7. EÚ je hlboko znepokojená pokračujúcim zhoršovaním humanitárnej situácie v Jemene, kde 19,5 milióna ľudí (60 % obyvateľstva) potrebuje humanitárnu pomoc a ochranu, pričom ženy a dievčatá sú na ňu odkázané častejšie; najmenej 9,6 milióna ľudí naliehavo potrebuje pomoc na záchranu života; 17,1 milióna ľudí čelí akútnej potravinovej neistote; viac ako 4,8 milióna osôb je vnútorne vysídlených; 6 miliónov žien a dievčat čelí vyššiemu riziku zneužívania a vykorisťovania; 2,3 milióna detí trpí akútnou podvýživou a v Jemene sa vyskytuje 35 % prípadov cholery na celom svete. Prebiehajúca vojenská eskalácia, čoraz väčšími sa zhoršujúce operačné prostredie a pokračujúce zasahovanie do nestrannej humanitárnej pomoci v celom Jemene vrátane svojvoľného zadržiavania zo strany húthíov škodia medzinárodnému úsiliu o pomoc jemenskému ľudu, spolu s bezprecedentným znížením medzinárodného financovania. EÚ a jej členské štáty dôrazne odsudzujú pokračujúce svojvoľné zadržiavanie miestnych zamestnancov agentúr OSN, mimovládnych organizácií a diplomatických misií zo strany húthíov a znova naliehavo vyzývajú, aby boli okamžite a bezpodmienečne prepustení. EÚ a jej členské štáty sú aj naďalej významným humanitárnym aktérom v Jemene, pričom EÚ poskytla od vypuknutia konfliktu v roku 2015 celkovú pomoc vo výške viac ako 1,6 miliardy EUR. Vzhľadom na pokles financovania medzinárodnej pomoci Jemenu a čoraz zložitejšie operačné prostredie EÚ vyzýva na rozšírenie humanitárnej pomoci a tiež vyzýva všetky strany, aby zabezpečili úplný a nehatený prístup humanitárnej pomoci v súlade s medzinárodným humanitárnym právom a humanitárnymi zásadami, ako aj prepojenie medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom, prostredníctvom ktorého sa uskutoční revízia a podpora multilaterálneho rámca reakcie a zvýšenie podpory humanitárnej činnosti vedenej na miestnej úrovni. Potravinová neistota je akútna: bez dostatočnej podpory bude približne ďalších šesť miliónov ľudí čeliť kritickej potravinovej neistote. EÚ podporuje prepotrebné rozhodnutie OSN uprednostniť humanitárne programy na záchranu životov v najviac postihnutých oblastiach a vyzýva darcov, aby pokračovali v spoločnej a zásadovej angažovanosti, chránili humanitárny priestor a odvrátili humanitárnu katastrofu.

8. EÚ a jej členské štáty sa v rámci prístupu Tím Európa zaviazali pokračovať vo svojej rozvojovej pomoci Jemenu tam, kde je to možné, s cieľom zlepšiť životné podmienky Jemenčanov prostredníctvom investícií do oživenia hospodárstva a reforiem, vytvárania pracovných miest a posilňovania odolnosti štátu a spoločnosti, a to aj v oblastiach, ako sú potravinová bezpečnosť, poľnohospodárstvo, elektrická energia a voda, sanitácia a hygienické služby. EÚ bude naďalej pracovať na zlepšovaní prístupu obyvateľov Jemenu k základným službám s osobitným zameraním na ženy a mládež.
9. EÚ sa bude naďalej dôrazne zasadzovať za účinnú ochranu ľudských práv a dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva v celom Jemene, a to aj prostredníctvom nepretržitého nezávislého a nestranného monitorovania a dokumentovania závažného porušovania ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva. EÚ je znepokojená pokračujúcimi zákrokmi proti občianskej spoločnosti a právam žien v Jemene, najmä zo strany húthíov. EÚ je naďalej hlboko znepokojená vplyvom konfliktu na civilné obyvateľstvo a vyjadruje poľutovanie nad vysokým počtom civilných obetí a útokmi na civilnú infraštruktúru, a to aj v súvislosti s nerozlišujúcimi účinkami nášľapných mín a výbušných pozostatkov vojny. EÚ tiež naliehavo vyzýva strany konfliktu, aby zabezpečili, že deti nebudú verbované do ozbrojených síl, nebudú sa zúčastňovať na násilných akciách a budú chránené pred ich účinkom. Zodpovednosť a spravodlivosť v prechodnom období sú základnou súčasťou mierového procesu; jemenská vláda aj húthíovia by mali pristúpiť k ďalšiemu prepúšťaniu väzňov.
10. EÚ odsudzuje šírenie zbraní v prospech húthíov a iných ozbrojených neštátnych skupín vrátane teroristických organizácií, ako sú aš-Šabáb a al-Káida na Arabskom polostrove (AQAP), čo je v rozpore s medzinárodným právom, ako aj dramatický nárast nedovoleného obchodovania so zbraňami v Jemene, Červenom mori a Africkom rohu, ktorým sa ohrozuje regionálna stabilita. EÚ je naďalej znepokojená údajnými prepojeniami medzi húthiami a skupinou aš-Šabáb, ktoré sú sprostredkované sieťami organizovanej trestnej činnosti pôsobiacimi v regióne. Pripomínajúc povinnosť všetkých štátov dodržiavať zbrojné embargo podľa rezolúcie BR OSN č. 2216 (2015), EÚ vyzýva tretie strany, a najmä Irán, aby zastavili svoju podporu a dodávky zbraní húthíom a prispeli k zmierneniu napätia. EÚ bude naďalej podporovať mechanizmus OSN pre overovanie a inšpekcie (UNVIM) a zároveň vyzýva, aby sa posilnil jeho mandát s cieľom zvýšiť jeho úlohu a efektívnosť pri presadzovaní rezolúcie BROSN č. 2216 (2015) o zbrojnom embargu. EÚ si ponechá možnosť bojovať proti

deštruktívnemu správaniu húthíov a dodávkam zbraní a súvisiaceho materiálu húthíom vrátane uvalenia ďalších reštriktívnych opatrení.

11. EÚ bude udržiavať a rozširovať svoju silnú angažovanosť v Červenom mori prostredníctvom obrannej námornej operácie EUNAVFOR ASPIDES, ktorá sa začala vo februári 2024 a ktorá naďalej poskytuje ochranu komerčným plavidlám pri tranzite, zvýši tiež svoj príspevok k informovanosti o námornej bezpečnosti a zároveň bude hľadať synergie s misiou EUNAVFOR ATALANTA. EÚ je naďalej odhodlaná podporovať všetko úsilie, ktoré je v súlade s medzinárodným právom a má za cieľ zabezpečiť slobodu plavby v Červenom mori, chrániť kľúčové námorné koridory a pomôcť obnoviť pravidelné obchodné toky cez Suezský prieplav, ktorý je prepojením so Stredozemným morom a vyzýva všetky krajiny v regióne, aby sa k tomuto úsiliu pripojili. EÚ oceňuje vynikajúce výsledky projektu ASPIDES, ktorý v prvom roku svojho mandátu sprevádzal viac ako 440 lodí a zabránil veľkej environmentálnej katastrofe v Červenom mori a pobrežných štátoch, ako i ďalším narušeniam námorných trás v regióne. EÚ vyzýva, aby sa zastavila prax nerozlišujúceho a svojvoľného zadržiavania obchodných plavidiel a ich posádok zo strany húthíov, zachovávala bezpečnosť námorníkov, a aby sa zastavili všetky činnosti, ktoré bránia medzinárodnému obchodu a regionálnej bezpečnosti.
12. EÚ zdôrazňuje význam úzkej koordinácie a spolupráce s medzinárodnými partnermi v záujme ochrany námornej bezpečnosti v Červenom mori, podpory širšej regionálnej spolupráce a riešenia zdrojov námornej neistoty, a to aj prostredníctvom práce príslušných osobitných zástupcov EÚ. V tejto súvislosti EÚ posilní spoluprácu s regionálnymi partnermi, pobrežnými štátmi, ako aj podobne zmýšľajúcimi partnermi.